

erőszak képei azok, melyekkel büvkörébe von. Persze szó sincs az erőszak apoteózisáról. Az ábrázolt kísérletek felvetik ugyan a másik élet feletti hatalom birtoklásának és az ebből fakadó fájdalomkózos gyönyörteljes mozzanatait, az olvasó számára mégsem élhető át a kínzás perverz gyönyörűsége: a magas fokú szerkesztettség, a többszörös reflexivitás, valamint a komplex retorikai műveletek ugyanis eleve kizárnak bárminemű affirmativitást.

Összességében tehát azt mondhatjuk, hogy a kegyetlenségről tudósító mimetikus nyelv maga is kegyetlenné válik, mindezt azonban távolságtartó, könnyed és játékos módon teszi. Ráadásul, mielőtt befogadhatatlanná és unalmassá válna a tudományos kísérletnek álcázott kegyetlenség eskalációja, a szöveg levetkőzi nyomasztó jellegét, és abszurdba fordul át:

„Aztán hat új nyulat fertőztünk, még sokkalta gyöngébb kóbor vírussal, utána védőjöttünk. Eredmény: hat veszett nyúl.

Aztán tizenkét kutya kapott egy veszett asszonyból. Majd pedig a Pasteur-féle intensive móddal gyógyítottunk. Valamennyi kutya megveszett. Mármost volt újabb négy kutyánk. Kettő kapott védőjött, kettő nem kapott. A két védőjött kutyának nem lett semmi baja, tehát immúnis maradt! Ugyanígy életben maradtak a védőjöttatlanok. Ekkor mind a négy kutyát immunitásra vizsgáltuk, melyre mind a négy a veszettségbe dőglött el, ekkor vettünk kilencz birkát, és a szemcsarnokba fertőztük egy nyolcz éves fiúból. E kilencz birkából nyolczon kitért a baj, a tizenharmadiktól tizenhetedik napon. Egy birkánk azonban már a hatodik napon megveszett, de hat napig bírta, és alig pusztult el a tizenkettedik napon.”

A fergetes röhögés persze nem feleltetheti, hogy enyészút végén vagyunk. És nemcsak az elbeszélő személyét vagy az ábrázolt (magyar) valóságot illetően.

A PROPAGATIO látomása ugyanis még a transzcendencia kérdését veti föl. A boszniai nagyjelenetet átszövő elbeszélői hevület a Gonosz, a mindenhol jelen lévő *Werwolf* megidézéseként olvasható. A PREPARATIO leírásai a gyönyörrel terhes kegyetlenség kérdéseit feszegetik. A GYÓGYÍTÁS fejezetben mindez az örület és a kényszeres repetíció bukott enyészvilágának adja át a helyét. Ez a monológus azonban már semmit sem evokál, mindenfajta jelentést lerázva magáról iszonytató-

an önmaga csupán. Míg korábban a laboratórium szegényes kellékei jelölték a világ dolgait, ebben a magába forduló, zárt világban a jelölői viszony is ellentétes irányt vesz, és az egész tapasztalati világ csupán képzelt dögsekrejny jelölőjévé degradálódik.

„*Mehr Licht*”, Goethe utolsó mondata, mely vezérmotivumként vonul végig Kárpáti könyvében, az értelem, az *agy* diadalát hivatott bemutatni a sötétség erői és a halál fölött. Szerzőnk azonban biztosan tudja, hogy a rosszakaratúak szerint azt mondta: *Mehr nicht*.

A *nincs tovább* világában kalauzol ez a könyv, mely egyszerre számol le a transzcendencia és az immanens tudomány mítoszai-val, és a szövegépítés nagyszerű munkája közben odavonit, odahörög az olvasó felé: *Mehr nicht*.

A szöveg persze burjánzik, görög tovább, a semmibe vesző, időt és tért maga alá gyűrő örületben érve el végpontját, az egész rémisztően gyönyörű látomást hermetikusan lezáró felkiáltójelet.

A fejlődés telosza helyett az örület archaikus, kegyetlen világát mutatja meg ez a könyv. Az olvasót mégsem keríti hatalmába a veszettség valamilyen érzete, hisz amúgy sem a tudománytörténeti tényekre figyel, hanem csak átadja magát e szépségesen gonosz szövegfolynamnak.

Lányi Dániel

KORTÖRTÉNETI TANKÖNYV – HALADÓKNAK

Révész Sándor: *Aczél és korunk*
Sík Kiadó, 1997. 435 oldal, 1380 Ft

Tavaly, az 1956-os forradalom negyvenedik évfordulóján egy sor komoly tudományos munka (no meg jó néhány dilettáns mű) jelent meg 1956-ról, előzményeiről és közvetlen utóéletéről. Idehaza és külföldön rendre összesereglettek a jelenkortörténet kutatói, hogy megemlékezzenek arról az eseményről, amely a XX. századi magyar történelemből

leginkább megmaradt a világ emlékezetében (és amely szerencsére néhány látványos képsorral a mai tömegkommunikációban is megjeleníthető). Izgatottan tanulmányozták, vitták az előkerült újabb dokumentumokat: néhány tucat kézzel írott lap egyenesen a moszkvai Kreml archívumaiból került elő, s ez elegendő volt ahhoz, hogy a *New York Times* is szerkesztőségi cikket szenteljen a negyven évvel azelőtti budapesti eseményeknek. Itthon azonban nem az ehhez az évfordulóhoz kapcsolódó események és munkák keltették az igazi szellemi izgalmat.

Tavaly áprilisban jelent meg a *Beszélőben* Kornis Mihály KÁDÁR (MAGYAR DRÁMA) című műve: Kádár utolsó beszédének szövege, egyben kísérlet re- és dekonstrukcióra kiegészítések és kommentárok formájában. Aztán az év vége felé Lengyel László könyve A RENDSZERVÁLTÓ ELIT TÜNDÖKLÉSE ÉS BUKÁSA címmel. Az esszé mintegy fele (s véleményem szerint legjobb része) a Kádár-korszakkal és alkonyával, a kádári embertípussal, a magyar káder (kádár) nyelvvel foglalkozik. Nem sokkal később látott napvilágot Standaesky Éva monográfiája a magyar írók és a (kádári) hatalom viszonyáról az 1956 utáni első években. Azután Kenedi János KIS ÁLLAMBIZTONSÁGI OLVASÓKÖNYV-e a kádári kor tiltott ünnepeiről, neuralgikus, fejfájós októberi, márciusi és júniusi napjairól a „szervek” dokumentumainak tükrében. A sorba illenék, bár már korábban, társtalantul jelent meg Csizmadia Ervin terjedelmes monográfiája és dokumentációja a demokratikus ellenzék történetéről. 1956 negyvenedik évfordulóján mintha elérkezett volna az idő arra, hogy a magyar szellemi élet nagyobb művekben gondolja át az 1956-tól a demokratikus átalakulásig eltelt több mint három évtizedet.

A (legutolsó) boldog békeidőket. A (legutóbbi) diktatúra sötét éveit.

A nyolcvanas évek végétől folyik a diskurzusz ezokról a boldog, sötét, békés, diktatúrasz évekről. Eleinte egész természetesen úgy, mint az épp elmúlt jelenről. Nem volt különösebben szükség dokumentumokra, elemzésekre – minek is, hiszen mindannyian emlékezünk arra, ami történt s ami nem. Magántörténetek és magánelemzések születtek, felbukkantak az ilyenkor szokásos jelenségek (üldözés- és szenvedéstörténetek, partizán-szindróma, apológia, árnyalt és árnyalatlan

nosztalgia stb.). Közben megjelentek az első vastkos dokumentumválogatások, mint például a Magyar Szocialista Munkáspárt vezető testületeinek jegyzőkönyvei a kezdetről (1956–57-ből) és a végről (1989-ből). De – érdemtelenül – nem keltettek különösebb szenzációt. A folyamatos diskurzusz besorolódott a többi közéleti-politikai szóváltásba, annak nyelvezetében, fogalomrendszerében mozgott, szürkesége és megszokottsága még a ritka kivételeket (például Tamás Gáspár Miklós néhány esszéjét) is alig engedte láttatni. Csak beszéd, beszélgetés folyt, vita nemigen.

Ennek alighanem vége. Kenedi János említett kötete bevezetőjében „olvasókönyvet” ajánl az állambiztonság működéséről, s azt írja, hogy az ehhez járó „tankönyvre” még várni kell. Volt még pár olvasókönyvünk s néhány munka, ajánlott olvasmány, törzanyagba illő részletek. Révész Sándor ACZÉL ÉS KORUNK című kötetével letette az asztalra az első tankönyvet a Kádár-korszakról.

Révész Sándor kötete „levezetésében” „kezdemenyező könyvként” határozza meg munkáját, amely „a közelmúltól szóló diskurzusz megújítását próbálja szolgáltni, és a közelmúltól való diskurzusz befulladása ihlette”. Nagyon pontos, nagyon szerény s igen nagyigényű önmeghatározás. Az ACZÉL ÉS KORUNK sajátos viszonyainak okán jelentős kezdeményezés; ha valami megújíthatja vagy kezdeményezheti a diskurzusz, amely még megindulása előtt fulladt be, az ilyenfajta könyvek igen. Hogy lesz-e közvetlen közelmúltunkról olyasfajta „töprengőbb és bizonytalanabb történelmi véleményalkotás”, amilyet Révész szeretne, még nem tudjuk. De rajta biztosan nem múlik majd. S az is bizonyos, hogy könyve megkezdhetetlen lesz ebben a „harci gondolkodástól” megtisztuló véleménycserében.

A szerző legérzékenyebb pontján ragadja meg a korszakot, talán több értelemben is. Módszertani szempontból mindenképpen. A könyv olvasható szabályos életrajzi monográfiaként; szerzője az életút mentén halad, születéstől a halálig követik egymást a főhős pályájának főbb állomásai. Egyes fontos állomásokon Révész „kiszáll” – máskor gondolatmenetének vonatja vesztegel látszólag ok nélkül a nyílt pályán vagy egy félreeső megállóhelyen –, elemez egy-egy problémát, összegez, vissza- és előret tekint az életrajzírás törvényei szerint. De az olvasó érzése néha az, hogy az

életút, a tárgy – maga Aczél – csupán alkalmat ad a szerzőnek arra, hogy egy korszak, egy személyiség, egy élethelyzet, egy könyv, egy film stb. legendáit, sőt legendáriumát könyörtelenül felboncolja. Ahol lehet, dokumentumok segítségével deríti ki, mi történt. Ahol módja nyílik, inkább több bizonyító erejű iratot, emlékeztetést szembevet. Ahol egyiket sem teheti, ott következtetésekkel operál, amelyek alapja minden esetben valamely már bizonyított és okadatolt korábbi elemzés, legvalószínűbb változat a hipotézisek közül. Révész Sándor önfegyelme példaértékű: ha egyik változat sem alkalmazható, megelégszik a legenda és az ellenlegenda jelzésével.

A Kádár-korszakot még éppen csak magunk mögött hagytuk. Főszereplői közül jó néhányan közöttünk vannak ugyan, de többnyire hallgatagon tűntek el a mindennapokban. Rengeteg másodvonalbeli hős, mellékszereplő s még több epizodista akad viszont, aki látta őket, találkozott velük, hosszabb vagy rövidebb időre valamiféle viszonyban állt a főszereplőkkel. S ők egyáltalában nem hallgatnak.

Ugyanakkor az írásbeli források, a történelmi munka alapjai igen csekély számban állnak rendelkezésre. Ami megvan, rendezetlen; ami napvilágra került, szűkszavú és kevésbé megbízható. Sok-sok eseményről véljük tudni biztosan: eszük ágában sem volt írásban rögzíteni, még több akad, amiről ugyan vannak dokumentumok, de csak az igazság elkendőzésére szolgálnak. Ha pedig mégis megbízhatónak tűnő iratok kerülnek elő, legtöbbször nem egyeznek a magántörténetekkel és legendákkal. A Kádár-korszak története ma elsősorban a legendák és ellenlegendák sokasága miatt izgalmas, mert ezek talaján burjánzanak az apológia művirágai, és ezt a talajt népesítik be a démonológia szörnyecskéi.

Révész Sándor, aki a legjobb értelemben vett tényfeltáró újságírás és a perfekcionista történelmi módszertanát egyszerre alkalmazza könyvében, otthonosan mozog ezen a nehéz terepen. Nem zavarja, hogy az Aczél Györgyről szóló írott források csupán igen kis része áll rendelkezésre. Nem kapott engedélyt például a legszemélyesebb iratok, levelek, kéziratok és (feltehetőleg) a legbizalmasabb hivatalos iratok leggazdagabb tárházába, az

Aczél-hagyatékba való betekintésre. Nem bocsátották rendelkezésére az MSZMP Politikai Bizottságának üléseiről készült hangfelvételeket. Nem kutatható Moszkvában, Bukarestben és még számos helyen. Nem az írott források helyett (mert az jószerével lehetetlen), hanem történetei más rétegének feltárására bőségesen használja a szóbeli történelem, az oral history eszközeit: életútinterjúk sokaságát idézi, szembeveti Aczéltól és Aczélról. Pontosan tudja, hogy a szóbeli történelemben rögzített tények másodlagos fontosságúak, annál sokkal lényegesebb a történetek megélése, interpretációja.

Aczél György személyisége, „jelensége”, az, amivel foglalkozott és amit képviselt, nagyon alkalmas szögletet kínált Révész legendákat, apológiákat és démonokat megrengető, elbizonytalanító szándékaihoz. A korszaknak vannak nagy legendái (például Kádár maga), de a sok-sok kicsi egyes személyekhez kötődik. Mármost a Kádár-korszaknak Kádáron kívül is akadtak meghatározó személyiségei, akik nagyon pontosan kifejezték ennek a gulyásos időszaknak a jellegzetességeit. Jellegzetesebbek voltak bizonyos értelemben, mint Aczél György. De Losonczy Pál, Biszku Béla, Németh Károly vagy Gáspár Sándor körül valahogy nagyon kevésbé tenyészték legendák. Az egérszürkeség korában a Főszürke Főegér izgalmas (már szinte nem is szürke, és semmiképpen sem egér...), de a többi egér már jóval kevésbé.

Aczél viszont nem volt egér. Szemben az Aczél-apológiákkal, Révész Sándor meggyőzően bizonyítja, többnyire pontos korabeli forrásokkal, hogy Aczél György alapvetően ugyanazt a politikai vonalat képviselte, mint 1956 után társainak többsége a Politikai Bizottságban – sőt még korábban, 1945 utáni vidéki párttitkárkodása idején –, azt, amit a Rákosi vezetett Magyar Kommunista Párt vezetése. Szemben az Aczél-démonológiával Révész pontosan mutat rá, hogy mindezt Aczél „kifelé” úgy tudta képviselni, hogy másnak, nagyon másnak tűnt. Annyira másnak, hogy talán tényleg más is volt időnként és helyenként, s még talán rendszer is volt ebben (de nem mindig). Az unalomig emlegetett kádári kacintás csak egy része a korszaknak és/vagy a rendszernek. Aczél György a magyar elit értelmiség számára maga volt

a kacsintás, egyéni vonásokkal, saját személyiség-többlettel (szinte már önmaga volt!) – ugyanakkor nagyon kádári, olcsó pénzért korrumpáló, megengedően atyáskodó, vesébe látó, érzéketlen, cinkos és önsajnálható.

A forrásadottságokból és Révész munkamódszeréből következik, hogy könyve első része – Aczél György ifjúkora, az illegális kommunista és antifasiszta ellenállási mozgalomban való részvétele, zempléni és baranyai évei 1945 után, letartóztatása és pere, szabadulása, 1956 előtti és forradalom alatti szerepe, valamint közvetlenül 1956 utáni tevékenysége – „szabályos” történelmi életrajz, vagy legalábbis inkább arra hasonlít. Aczél részben ugyanaz az alapélmény, Révész találó kifejezésével a „kétfrontos félelem” viszi az 1956. november 4-e utáni hatalomba, ami Kádárt ugyanennek élére. Félelmeik forrásvidéke és két frontja azonban csak részben ugyanaz: ti. a Rákosi-rendszer börtöne, a pártvezetés eléig elhatoló tisztogatás kiszámíthatatlansága. A másik „front” nyilvánvalóan 1956. Nagy Imre és a „revizionistának” nevezett '56 előtti ellenzékiesség. Aczél 1956-ot vagy ami felé '56 mutatott, a faszizmussal és a vézskorszakkal azonosítja, saját személyes üldözöttségével zsidóként és kommunistaként. Kádár számára 1956-ban ez csak az egyik félelem és nyomasztó tapasztalat; érzésem szerint ennél is súlyosabb a szovjetektől való félelem, amelyet Aczélal ellentétben személyesen élt meg 1956. november 1-jétől Budapesten, Moszkvában, majd ismét Magyarországon. Ebben a második félelemben mindketőjük számára fontos viszonyítási pont az 1953–56-os időszak. Kiszabadulásuk után egyikük sem csatlakozik Nagy Imréhez, sem akkor, amikor még hatalmon van, sem akkor, amikor a körülötte tömörülő értelmiségi pártellenzék vezéralakja. Kádár számára az a fontos, hogy semmiképpen ne támadjon többé egy Nagy Imréhez hasonló személyiség pártján belül; akár egy bármilyen, esetleg demokratikusabb politikai alternatíva jegyében, akár úgy, mint Moszkva esetleges alternatív partnere. Aczél inkább az értelmiségi autonómia irritálja, amely 1956 előtt a párt számára veszélyes és ellenőrizhetetlen erjedést idéz elő. Kádár bizalmatlan az értelmiség irányában, számára idegen, veszélyes és érthetetlen terület a magas kultúra, Aczél viszont

éppen ebben van otthon. Barátságuk és egymásrautaltságuk egyik alapja ez a fajta működő munkamegosztás, amelyben Aczél elfogadja a neki szánt, legjobb esetben másodhegedűsi szerepet; amikor a „területen” zavarok mutatkoznak, Kádár egyre kevésbé bízik a régi sorstársban és barátban.

Talán Kádár és Aczél viszonya az egyetlen olyan csomópont, amelyet Révész Sándor nem vizsgál jelentőségének megfelelően. A könyv második, terjedelmesebb része, Aczél emelkedése azt követően, hogy a hatvanas évek elejére személyes kapcsolatai, kiépülő informális viszonyrendszere és egyre offenzívvebb „kegygazdálkodása” (újabb fogalmi telitalálat) pacifikálta a magyar irodalmi életet, egymásra épülő esettanulmányok sorozata. Az egyre fogyatkozó, mind esetlegesebben hozzáférhető források nem tették lehetővé azt, hogy a könyv addigi, arányos, lineáris szerkezetben folytatódjék. Révész megtartja a kronológiai rendet, s ebből ragad ki nevezetes vagy jellemző eseteket, problémákat. A csomópontok így is kitűnően kirajzolják a pálya ívét. De a fentebb jelzett hiány okán Aczél „kimagasodik” a Kádár-rendszer politikai építményéből, holott Kádár nem szerette a tornyokat, sokkal inkább a lapos tetőket, s rendszere épületén az egyetlen igazi háromszögletési pont a kémény volt: ő maga. Különösen a könyv vége felé, Aczél, majd a rendszer bukása után, mintegy visszamenőleg olyan benyomás keletkezik, hogy itt mégiscsak egy nagy magányos reformszemélyiség tragikus sorsa zárul le – holott a maga helyén Révész minden esettanulmányban kérlelhetetlen pontossággal mutatja ki Aczél reformer beállítottságának többnyire igen szűk határait, vagy éppen azt, hogy miben sem különbözött a többiektől. A könyv terjedelmének több mint fele a kádári struktúra súlyosbodó működési zavarait, bomlását, majd mélyülő válságát mutatja be. Élete vége felé Aczél sok félbehagyott interjúban bizonygatja, mennyit tett azért, hogy az adott (és változtathatatlan) viszonyokon belül optimális helyzet alakuljon ki. Miközben a viszonyok egyáltalán nem voltak változtathatatlanok, ő pedig még ezeken belül is egy meghaladott helyzetet tekintett optimumnak. A Lukács-tanítványok, a JAK, a *Mozgó Világ*, az Írószövetség példázata mind ezt mutatja. Azt pedig

Aczél végképp nem értette, hogyan lehetséges egyáltalán (szellemi) élet az őáltala kialakított szabályrendszeren kívül, hogyan képes néhány filozófus, író stb. nem tárgyalni vagy vacsoraasztalon kívül, feltételek alapján tárgyalni vele.

Révész Sándoron, a történészen, esszéistán és újságíróon nincs értelme számon kérni: miért nem adott bravúros Aczél-portréja mellé néhány fejezet erejéig egy kis bevezetést a Kádár-rendszer köztörténetébe, miért nem biggyesztette hozzá a „magyar modell” anatómiáját, s miért nem írt többet a rendszer névadójáról. Teljes joggal érezhette: ez nem az ő feladata. Pedig egy szempontból különösen hasznos lett volna. Olvasóinak többsége most még mindent ért, mert a szereplők, esetek, a nyelv és a gondolkodás nemcsak a közelmúltból ismerős. Aczél meghalt, Kádár meghalt, a rendszer elsüllyedt, de – ezzel fejeződik be a könyv – „*mi pedig itt maradtunk*”, „*krónikus korértékelési és önértékelési válságban*”. Valóban, itt maradtunk, nekünk nem kell magyarázni. De Révész Sándor könyve is itt marad – különböző értékelési válságaink múltával vagy akkor, amikor már nem mi értékelünk, s egészen más válságok mutatnak majd ugyanúgy vissza a történelemben, mint a maiak. Gyermekünknek pedig, szerencsére, már csaknem mindent el kell magyarázni. Vajon Aczél György esettanulmányaiból ők érteni fogják a mi felnőtt-korunkat?

Lehet persze, hogy ez majd egyszerűen az alapfokú, bevezető szemináriumok feladata lesz. Révész Sándor könyve pedig akkor is a felsőbb, haladó kurzusok irodalomjegyzékén szerepel majd.

Rainer M. János

A REGRESSZIÓ DICSÉRETE

Bálint Mihály: Az östörés. A regresszió terápiás vonatkozása

Fordította Boros Otília

Akadémiai, 1994. 182 oldal, 528 Ft

Kreatív emberek számára az igazi kihívást mindig a megoldhatatlan feladat megoldása,

a lehetetlen megvalósítása jelenti. Az 1939-ben emigrációba kényszerült pszichoanalitikus Bálint Mihályt mesteréhez, Ferenczi Sándorhoz hasonlóan a *kezelhetetlen betegek problémái* izgatták igazán.

Bálint Mihály 1896-ban született Budapesten, asszimilált zsidó polgári családban. A pszichoanalízissel már orvostanhallgató korában megismerkedett, Ferenczi Sándor óráit látogatta, aki, mint tudjuk, a Tanácsköztársaság idején a világon elsőként egyetemi katedréről oktatta a lélekelemzést. Freud művei, elsősorban a HÁROM ÉRTEKEZÉS A SZEXUALITÁS ELMÉLETÉRŐL meg a TOTEM ÉS TABU megragadták képzeletét, s a komoly orvosi hivatás helyett az emberismeret kalandosabb útját választotta: analízisbe ment. Kiképzője Berlinben Hanns Sachs, majd később Pesten Ferenczi Sándor volt.

Tagja volt a Magyar Pszichoanalitikus Egyesületnek, dolgozott a legendás pszichoanalitikus ambulancián, a Mészáros u. 12-ben. Munkásságának kezdete egybeesik a pszichoanalízis budapesti iskolájának hőskorával. Hitler elől, mint annyian, ő is külföldre menekült, elméleti és gyakorlati munkájának java Angliában készült, főként angolul publikált. 1970-ben halt meg Londonban. Jobb későn, mint soha – 1996-ban jelent meg róla magyarul az első monográfia VITÁK A PSZICHOANALÍZISBEN címmel. A kiváló könyvecske szerzője Haynal André, aki, mint ezt neve is mutatja, nem Magyarországon élő magyar, s ezért munkáját bizony le kellett fordítani. (Milyen kár, hogy eme valóban hézagpótló tanulmányok magyarításához nem sikerült Pannóniában olyan emberbe lenni, aki hajlandó mind a 133 oldalt egy emberként s ezáltal remélhetően egységes terminológiát használva lefordítani. Vagy legalább valami felelősszerkesztő-féltet...)

Sokféle az orvossá válás útja – orvostanhallgató betegem kisgyerek volt, mikor imádozt édesapja, szinte a keze között, meghalt. Analízise derített rá fényt, hogy az egyébként tőle oly idegen pályára az a tudattalan fantázia hajtotta, hogy *akkor* tehetetlenül állt, nem segített, s ezáltal a tragédiát ő okozta. Pályaválasztása egyféle jóvátételi törekvés, melyet mindig a tudattalan bűntudat nyomása hajt.

A gyerek nemcsak „azért” játszik orvosost (vagy papást-mamást), hanem mert megfigyelte, hogy a felnőttek orvost hívnak, ha baj